

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи

_____
доцент Кривошопка О.В

« _____ » _____ 2025 року

Кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Людяність та емпатія в клінічній роботі медика»
(назва навчальної дисципліни)

Навчальний рік 2026-2027

Галузь знань _____ 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність / ОКР _____ 222 «Медицина», другий (магістерський) рівень
(шифр і назва спеціальності)

ОПП _____ «Медицина»

Курс _____ III, IV, V або VI

Програму розглянуто на засіданні кафедри
кафедри інфекційних хвороб, дитячих
інфекційних хвороб та фтизіатрії

Протокол від
“06” червня 2025 року № 12

Завідувач кафедри

Програму схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем з терапевтичного
профілю

Протокол від
“11” червня 2025 року № 7

Голова

Юрко К.В.
(підпис)
ініціали)

(прізвище та

Кравчун П.Г.
(прізвище та ініціали)

(підпис)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

1. Шевченко О.С. – професорка, д.мед.н.
2. Фоміна Л.В. – професорка, д.філол.н.
(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, вчений ступінь)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Людяність та емпатія в клінічній роботі медика» складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Медицина” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 222 “Медицина”.

Опис програми навчальної дисципліни (анотація) У сучасному світі зростає роль психологічних компетенцій та підходів до комунікації між лікарем та пацієнтом (його супроводжуючими особами) з урахуванням особистісних характеристик та суб'єктивного сприйняття обставин лікувального процесу, а також для підвищення якості отримання медичної допомоги. Майбутнім лікарям необхідно розуміти

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес взаємодії між лікарем та пацієнтом при наданні медичних послуг в умовах реформування та модернізації медичної галузі в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації у сфері охорони здоров'я..

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Людяність та емпатія в клінічній роботі медика» базується на вивченні студентами основ філософії, безпеки життєдіяльності; основ біоетики та біобезпеки, і інтегрується з дисциплінами професійної підготовки.

1. Мета та завдання

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Людяність та емпатія в клінічній роботі медика» є: забезпечення професійної компетентності майбутніх лікарів шляхом ознайомлення з психологічними закономірностями реагування пацієнтів та супроводжуючих осіб на лікувальний процес, психологічними вимогами до особистості лікаря, а також формування навичок здійснення професійної та особистісної взаємодії з співробітниками та пацієнтами на основі підходів емпатії та взаємоповаги.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Людяність та емпатія в клінічній роботі медика» є: формування ставлення до пацієнта на основі людиноцентрованого підходу; формування у студентів вміння будувати стосунки лікар-пацієнт на основі взаємоповаги, взаєморозуміння, права пацієнта бути суб'єктом прийняття рішень; формування у студентів вміння проявляти емпатію, співчуття, надавати першу психологічну допомогу, вміти оцінити психологічний стан пацієнта.

1.3 Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

- особливості людиноцентрованого підходу;
- визначення основних понять курсу - емпатія, толерантність, суб'єктність, конфіденційність;

- алгоритми комунікації для демонстрації емпатійного ставлення в процесі спілкування з пацієнтами і їх опікунами.

Вміти:

- планувати, організовувати та управляти медичним процесом;
- шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- виявляти та вирішувати проблеми;
- адаптуватися та діяти в нових ситуаціях;
- аналізувати невербальні символи під час комунікації з пацієнтом;
- застосовувати протокол SPIKES та інші для комунікації та повідомлення поганих новин;
- підтримувати пацієнта в кризові моменти, після отримання поганих новин, наприкінці життя.

1.4 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті)

Згідно з вимогами стандарту навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами

компетентностей:

– *інтегральна:* здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

– *загальні:*

- ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК3 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4 – Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

- ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК6 – Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7 – Здатність працювати в команді.
- ЗК8 – Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК13 - Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК14 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

– *спеціальні (фахові, предметні):*

ФК1 – Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК10 - Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК21 - Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК24 - Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність					
здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.					
Загальні компетентності					
1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу	Знати способи аналізу та синтезу	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення,	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	Знати способи подальшого сучасного навчання	Вміти придбати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтову	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах

				ють до фахівців та нефахівців.	
4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	Знати способи адаптації та дії у новій ситуації	Вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність за дії.
6	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Мати знання для прийняття обґрунтованих рішень	Вміти діяти відповідно до прийнятих рішень	Вміння обґрунтовано доносити доцільність прийнятого рішення	Нести відповідальність за прийняті рішення
7	Здатність працювати в команді.	Знати способи комунікації у команді	Вміти працювати у команді для досягнення найкращих результатів професійної діяльності	Вміння ефективно комунікувати у команді	Нести відповідальність за дії та атмосферу в робочому колективі відповідно до поставлених робочих завдань
8	Здатність до міжособист	Знати способи ефективної міжособистісн	Вміти ефективно взаємодіяти у	Вміння ефективно комунікува	Нести відповідальність за ра

	існої взаємодії	ої комунікації	робочому колективі та із пацієнтами	ти із співробітниками та пацієнтами для досягнення поставлених цілей	результати взаємодії з іншими особами
1 3	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Знати гендерні аспекти, принципи толерантності та недискримінації	Вміти працювати на засадах гендерної рівності та принципів недискримінації	Здатність ефективно та неупереджено комунікувати з особами, що належать до різних соціальних, гендерних, релігійних та культурних груп	Нести відповідальність за завдану моральної шкоди через дискримінаційні та нетолерантні дії
1 4	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого	Знати основні принципи людиноцентрованого підходу на засадах декларації про права людини	Вміти на практиці застосовувати принципи людиноцентризму, гуманності та права людини на гідність	Ефективно комунікувати з урахуванням прав людини як особистості та громадянина	Нести відповідальність за наслідки порушення прав людини та громадянина

	розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.				
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта.	Вміти провести бесіду з пацієнтом (у т.ч з дитиною), на підставі пацієнтоцентрованого та людського підходу,	Вносити інформацію про стан здоров'я людини, дитини до відповідної медичної документації з дотриманням принципів роботи з персональними даними та чутливою або конфіденційною інформацією	Нести відповідальність за збір та збереження чутливої та конфіденційної інформації про пацієнта на підставі співбесіди, опитування, огляду, пальпації, перкусії органів та систем та прийняття відповідних заходів
10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; знання алгоритмів виконання медичних маніпуляцій.	Вміти виконувати медичні маніпуляції.	Обґрунтовано формувати та донести до пацієнта, фахівців висновки щодо необхідності проведення медичних	Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій

				маніпуляції	
2 1	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Знати як зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Вміти зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Вміння доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	Нести відповідальність за неякісно та невірно донесені та хибні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються
2 4	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами	Знати етичні принципи роботи з різними групами населення	Вміти застосовувати етичні принципи у власній професійній діяльності	Здатність до ефективної взаємодії з точки зору етики	Нести відповідальність за можливі наслідки недотримання принципів етики

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

Результати навчання для дисципліни.

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 26. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.

ПРН 31. Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума - як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги..

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин 3 кредитів ЄКТС.

Розділ 1.

На вивчення розділу 1 навчальної дисципліни відводиться 45 годин 1,5 кредити ЄКТС

Розділ 2.

На вивчення розділу 2 навчальної дисципліни відводиться 45 годин 1,5 кредити ЄКТС.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 Охорона здоров'я (шифр і назва)	за вибором
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 222 Медицина (шифр і назва)	Рік підготовки:
		3, 4, 5 або 6-й
		Семестр
		5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 або 12
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	Лекції
		4 год.
		Практичні, семінарські
		26 год.
		Лабораторні
		-

студента - 60		Самостійна робота
		60 год.
		Індивідуальні завдання:
		-
		Вид контролю: залік,

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (денна або вечірня)					
	усього	У тому числі				
		лек	пр	лаб	інд	срс
1	2	3	4	5	6	7
Розділ дисципліни 1						
Тема 1. Емпатія. Поняття людиноцентрованого підходу. Принципи та засади лікарської комунікації.	16	2	4			10
Тема 2 . Автономія пацієнта та професійні кордони у відносинах . Розгляд практичного випадку.	14		4			10
Тема 3. Толерантність та різноманіття. Забезпечення рівності у медицині.	15		5			10
Разом за розділом 1	45	2	13			30
Розділ дисципліни 2						
Тема 4. Конфлікти та складні розмови. Фасилітація конфліктних ситуацій.	16	2	4			10
Тема 5. Вербальна та невербальна комунікація у клінічній практиці.	14		4			10
Тема 6. Кризові емоційні стани. Конфіденційність. Правила надання першої психологічної допомоги.	15		5			10
Разом за розділом 2	45	2	13			30
Всього за семестр...						
Усього годин по дисципліні	90	4	26			60

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступна лекція. Основні поняття курсу. Основи людиноцентрованого підходу у клінічній діяльності медика.(кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії)	2
2	Стосунки лікар-пацієнт. Повідомлення поганих новин, складні розмови, конфлікти. (кафедра української мови, педагогіки та психології)	2
	Всього годин по дисципліні	4

5. Теми семінарських занять - відсутні

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Емпатія. Поняття людиноцентрованого підходу: складові, еволюція. Принципи та засади лікарської комунікації. (кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії)	4
2.	Автономія пацієнта та професійні кордони у відносинах. Розгляд практичного випадку. (кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії)	4
3	Толерантність та різноманіття. Забезпечення рівності у медицині. (кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії)	5
4	Конфлікти та складні розмови. Фасилітація конфліктних ситуацій. (кафедра української мови, педагогіки та психології)	4
5	Вербальна та невербальна комунікація у клінічній практиці. (кафедра української мови, педагогіки та психології)	4
6	Кризові емоційні стани. Конфіденційність. Правила надання першої психологічної допомоги. (кафедра української мови, педагогіки та психології)	5
	Всього годин за семестр	26
	Всього годин по дисципліні	26

7. Теми лабораторних занять – не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Емпатія: філософські та правові основи формування. ((кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії))	5
2.	Патерналістичний та людиноцентрований підходи. (кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії)	5
3	Консультація як простір для побудови партнерських відносин. (кафедра української мова, педагогіки та психології)	5
4	Основні моделі ведення консультації. (кафедра української мова, педагогіки та психології)	5
5	Комунікативна культура медичних послуг. (кафедра української мова, педагогіки та психології)	5
6	Навчання пацієнта: мета, методи, очікування. (кафедра української мова, педагогіки та психології)	5
7	Суб'єктність пацієнта. (кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії)	5
8	Конфіденційність: поняття, юридичні засади. (кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії)	5
9	“Культурна чутливість” у медичній комунікації. (кафедра української мова, педагогіки та психології)	5
10	Стигматизація в сучасному суспільстві. Стигма, пов'язана зі здоров'ям. (кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії)	5
11	Роль емпатії у формуванні комплаєнсу та результатах лікування пацієнта. (кафедра української мова, педагогіки та психології)	5
12	Попередження стигматизації та дегуманізації через емпатію. (кафедра інфекційних хвороб, дитячих інфекційних хвороб та фтизіатрії)	5
	Всього годин	60
	Всього годин по дисципліні	60

9. Індивідуальні завдання Доповіді, есе, професійно-орієнтовані завдання.

10. Завдання для самостійної роботи відповідно до тем самостійної роботи. Підготовка до практичних занять. Опрацювання матеріалу за опорним конспектом. Робота з допоміжною літературою. Пошукова та аналітична робота.

11. Методи навчання Словесні (установча лекція, бесіда, пояснення); наочні (спостереження, ілюстрація); практичні (практична робота, самостійна робота).

12. Методи контролю _ Усне опитування, самостійна робота, есе.

13. Оцінювання успішності навчальної діяльності здобувачів освіти (ПНД, ЗНД, залік).

Додаток 4
до п. 3.2.2 Інструкції,
затвердженої
наказом ХНМУ
від 21.08.2021 № 181

Таблиця 4

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих

«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).

13.1. Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни (ПНД) та підсумкового заняття (ПЗ) здобувачу виставляється оцінка за

традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Підсумковий бал за (ПНД) та підсумкові заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицями 1.

Додаток 2
до п. 2.6 Інструкції,
затвердженої
наказом ХНМУ
від 21.08.2021 № 181

Таблиця 2

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність
у багатобальну шкалу (для дисциплін, які закінчуються заліком)**

4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		

4.47-4,49	179	3.7-3,71	148
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139

Оцінювання самостійної роботи здобувача

Матеріал для самостійної роботи здобувачів, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю.

Оцінювання тем, які виносяться тільки на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюються при підсумковому занятті.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються здобувачеві тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

Підсумкове заняття

Підсумкове заняття (далі - ПЗ) обов'язково проводиться згідно з робочою навчальною програмою з дисципліни (далі-РНПД) протягом семестру за розкладом, під час занять.

Прийом **ПЗ** здійснюється викладачем академічної групи або проводиться обмін суміжних груп між викладачами.

Кафедра забезпечила для підготовки до **ПЗ** на інформаційному стенді такі матеріали:

- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- критерії оцінки знань і умінь здобувачів;
- графік відпрацювання здобувачами пропущених занять впродовж семестру.

Рекомендації щодо проведення підсумкового заняття:

1. Вирішення пакету завдань за змістом навчального матеріалу, який

включає наступне:

2. Оцінювання освоєння практичних навичок (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»);

3. Під час оцінювання знань здобувача з теоретичних питань, що входять до даного підсумкового заняття (ПЗ) здобувачу виставляється традиційна оцінка, яка конвертується у багатобальну шкалу разом з оцінками за ПНД (таблиця 1).

ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

● Одержана здобувачем кількість балів з освітнього компоненту далі оцінюється за 200 бальною шкалою, ECTS ("A", "B", "C", "D", "E") та традиційною системою («задовільно», «добре», «відмінно») (табл. 4).

Додаток 3
до п. 2.9 Інструкції,
затвердженої
наказом ХНМУ
від 21.08.2021 № 181

Таблиця 3

Відповідність оцінювання дисципліни в балах оцінюванню в ECTS та традиційної оцінки

Оцінка дисципліни в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Традиційна оцінка з дисципліни
180–200	A	5
160–179	B	4
150–159	C	4
130–149	D	3
120–129	E	3

14. Методичне забезпечення

1. Освітньо-професійна програма (ОПП).
2. Програма навчальної дисципліни.
3. Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів.
4. Тези лекцій з дисципліни.
5. Методичні розробки для викладача.
6. Методичні вказівки до практичних занять для студентів.
7. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
8. Тестові та контрольні завдання до практичних занять.
9. Питання та завдання до контролю засвоєння розділу.
10. Перелік питань для кінцевого контролю знань з дисципліни (залік), який передбачає перевірку:

- рівня теоретичних знань та умінь використовувати їх у конкретних ситуаціях;
- рівня оволодіння практичними навичками при вивченні дисципліни.

Список необхідних теоретичних та практичних питань, без знання яких студент не може отримати задовільну оцінку під час іспиту або заліку:

1. Переваги пацієнторієнтованого підходу для сучасної системи охорони здоров'я в Україні.
2. Калгарі-Кембріджська модель: переваги та недоліки.
3. Поняття фасилітації, еволюція та сучасні принципи використання.
4. Культуральні аспекти пацієнтцентованого підходу.
5. Вплив діджиталізації на взаємодію лікаря та пацієнта

15. Рекомендована література

Базова

1. Kurtz, S., Silverman, J., Draper, J., van Dalen, J., & Platt, F. W. (2017). Teaching and learning communication skills in medicine. CRC press. <https://doi.org/10.1201/9781315378398>
2. McCorry, L. K., & Mason, J. (2020). Communication skills for the healthcare professional. JONES & BARTLETT PUB Incorporated.
3. Hojat, M. (2016). Empathy in health professions education and patient care. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-27625-0>
4. Silverman, J., Kurtz, S., & Draper, J. (2016). Skills for communicating with patients. CRC press. <https://doi.org/10.1201/9781910227268>
5. Сильверман, Д., Керц, С., & Дрейпер, Д. (2018). Навьки общения с пациентами.
6. Методичні рекомендації щодо дотримання принципів гідності пацієнтів в лікарнях. ГО «PH Capital. Public Health Experts», 2021. URL: https://phcapital.org/wp-content/uploads/2021/02/metodychni-rekomendacziyi_proyekt.pdf
7. Цивільний кодекс України. Стаття 286. Право на таємницю про стан здоров'я.
8. Центри передового досвіду первинної медичної допомоги. Посібник. Проект USAID «Підтримка реформи охорони здоров'я». Київ, 2020. URL: http://healthreform.in.ua/wp-content/uploads/2020/02/COEs-manual_for-PHC-web.pdf
9. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» від 19 листопада 1992 р. № 2801-XI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
10. Пацієнт має право: Що треба знати про право на медичну таємницю. <https://moz.gov.ua/article/health/pacient-mae-pravo-scho-treba-znati-pro-pravo-na-medichnu-taemnicju>
11. Анастасія Леухіна. Зовсім не страшна книга. Про життя, смерть і все, що поміж ними. - Київ: Дух і Літера, 2020. - 368 с.

12. Титаренко, Т. М., Горностай, П. П., Карпіловська С. Я., Ларіна, Т. О., Лазоренко, Б. П., Алікіна, Н. В., Маценко, В. Ф., & Гурлева, Т. С. (1998). Психологія життєвої кризи. Київ: Агропромвидав України.
13. Блинова, О. Є., Борисюк, А. С., Варій, М. Й., Василевська, О. І., Долинська, Л. В., Єрмакова, Н. О., ... & Яблонська, Т. М. (2017). Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика.
14. Kotov, Maxim & Gushchin, Vadim. (2018). How would you deliver bad news most professionally? SPIKES protocol for breaking bad news disclosure. Endoskopicheskaya khirurgiya. 24. 45. 10.17116/endoskop20182405145.
15. Методичні рекомендації щодо дотримання принципів гідності пацієнтів у лікарні. Електронний ресурс режим доступу https://phcapital.org/wp-content/uploads/2021/02/metodychni-rekomendacziyi_proyekt.pdf
16. Bezsheiko, V., & Davydenko, I. (2017). Алгоритм професійного спілкування лікаря в окремих клінічних ситуаціях. Психосоматична медицина та загальна практика, 2(4), e020477. <https://doi.org/10.26766/pmgrp.v2i4.77>
17. Центри передового досвіду первинної медичної допомоги. Посібник/Проект USAID «Підтримка реформи охорони здоров'я». Київ, 2020. - 152с.

Допоміжна

1. American College of Obstetricians and Gynecologists. (2014). ACOG committee opinion no. 587: effective patient-physician communication. Obstetrics & Gynecology, 123(2 Part 1), 389-393. doi: 10.1097/01.AOG.0000443279.14017.12.
2. Jeffrey, D. (2016). Empathy, sympathy and compassion in healthcare: Is there a problem? Is there a difference? Does it matter?. Journal of the Royal Society of Medicine, 109(12), 446-452. doi: 10.1177/0141076816680120.
3. Ranjan, P., Kumari, A., & Chakrawarty, A. (2015). How can doctors improve their communication skills?. Journal of clinical and diagnostic research: JCDR, 9(3), JE01. doi: 10.7860/JCDR/2015/12072.5712.
4. Buckman R. (1984). Breaking bad news: why is it still so difficult?. British medical journal (Clinical research ed.), 288(6430), 1597–1599. <https://doi.org/10.1136/bmj.288.6430.1597> URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1441225/>
5. Are there really five stages of grief? By Claudia Hammond <https://www.bbc.com/future/article/20130219-are-there-five-stages-of-grief>
6. Панграці А. (2015) Допоможи мені сказати прощай: Взаємодопомога в жалобі за померлим та при інших втратах. Львів: Видавництво Українського католицького університету.
7. Пророк, Н. (2018). Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи: навчальний посібник. Київ, ОБСЄ.
8. Гридковець, Л., Вебер, Т., Журавльова, Н., Запорожець, О., Климишин, О., Креймейер, Д., ... & Сіренко, Т. (2018). Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник.

16. Інформаційні ресурси

1. <https://www.msp.gov.ua/>

2. <https://www.kmu.gov.ua/ua/gromadskosti/gromadyanske-suspilstvo-i-vlada>
3. <http://www.nbu.gov.ua/>
4. <https://pidruchniki.com/>
5. <https://stud.com.ua/>